

Országos Levegőterhelés-csökkentési Program környezeti vizsgálati folyamatának összefoglalása

Az Agrárminisztérium (a továbbiakban: AM) megbízta a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.-t a légszennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésére vonatkozó, az egyes légköri szennyező anyagok nemzeti kibocsátásainak csökkentéséről szóló (EU) 2016/2284 európai parlamenti és tanácsi irányelv szerinti Országos Levegőterhelés-csökkentési Program (OLP) összeállításában való közreműködésre és a kapcsolódó stratégiai környezeti vizsgálat koordinálására.

A program az EU Bizottság állásfoglalása szerint az egyes tervek és programok környezeti vizsgálatáról szóló 2001/42/EK irányelv hatálya alá tartozik (3. cikk (2) (a)), stratégiai környezeti vizsgálat (továbbiakban: SKV) köteles. Az Irányelv előírásait a 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) ültette át a magyar jogrendbe, mely szerint a környezeti értékelés tartalmi követelményeinek megfelelően kell elkészíteni a dokumentumot.

A Kormányrendelet előírja, hogy a tematika megalapozásához az OLP-ről tájékoztatást kell adni, és az értékelés konkrét tartalmának és részletezettségének (tematika) megállapításához ki kell kérni a környezetvédelemért felelős szervek szakmai véleményét.

A Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. három érvényes árajánlat bekérése után a legkedvezőbb ajánlatot adó Trenecon Kft-t bízta meg az OLP környezeti értékelés dokumentumának elkészítésével.

Szakpolitikai háttér

Az Országos Levegőterhelés-csökkentési Program a Bizottság (EU) 2018/1522 végrehajtási határozata alapján készülő dokumentum, amelynek hazai szakmapolitikai felelőse és tárcák közötti koordinálója az Agrárminisztérium. Az OLP az EU 2016/2284 irányelve (a továbbiakban: Irányelv) szerinti fő irányítási eszköz, amely alapján a tagállamok megtervezik nemzeti szakpolitikáikat és intézkedéseiket, amelyek segítségével teljesíthetik az Irányelvben 2020-ra és 2030-ra vonatkozóan meghatározott nemzeti kibocsátáscsökkentési kötelezettségeket.

Az Irányelv az LRTAP Egyezmény (az ENSZ-EGB nagy távolságra jutó, országhatárokon áterjedő levegőszennyezésről szóló 1979. évi egyezménye) valamint az ún. felülvizsgált Göteborgi Jegyzőkönyv (az egyezmény 2012-ben felülvizsgált, a savasodás, az eutrofizáció és a talajközeli ózon csökkentéséről szóló 1999. évi jegyzőkönyve) alapján a 2005-ös év alapulvételével kibocsátáscsökkentési kötelezettségeket határozott meg a tagállamok számára a kén-dioxid (SO₂), nitrogén-oxidok (NO_x), nem metán illékony szerves vegyületek (NMVOC), ammónia (NH₃) és finom szálló por (PM_{2,5}) tekintetében.

Az Irányelv célja a levegőminőség globális szintű javításán és az uniós éghajlat- és energiapolitikai célokkal kialakított szinergiák javításán túl, hogy költséghatékony módon teljesíthetővé váljanak az EU levegőminőségi célkitűzései és mérséklődjenek az éghajlatváltozás hatásai is. Az intézkedéseknek összhangban kell állniuk az Egészségügyi Világszervezet levegőminőségre vonatkozó iránymutatásaival és az EU biológiai sokféleségre és az ökoszisztémák védelmére vonatkozó célkitűzéseivel is.

A forrásoldali kibocsátáscsökkentési intézkedések során különösen a nitrogén-oxidok és finom szálló por vonatkozásában tekintettel kell lenni azokra az övezetekre és agglomerációs területekre, ahol magas a légszennyező anyagok koncentrációja, illetve, amelyek jelentősen hozzájárulnak más országokban lévő övezetek és agglomerációk szennyezéséhez.

Az OLP intézkedései kiterjednek minden érintett ágazatra, így a mezőgazdaságra, energiaszektorra, iparra, közlekedésre, háztartásokra, különösen a fűtésre és a lakossági NMVOC kibocsátásokra.

Az Irányelv előírja az OLP egészségi, környezeti, valamint gazdasági-társadalmi hatásainak értékelését is, amelyet részletesebben az OLP környezeti értékelési dokumentuma tartalmaz, melyet a 2/2005. (I.11.) Kormányrendelet szerint az illetékes hatóságok és döntéshozók véleményeztek és jóváhagytak.

Az OLP készítésének folyamata

A Kormány által elfogadásra kerülő OLP elkészítése több minisztérium hatáskörébe tartozó célokat fogalmaz meg, ezért az OLP összeállításához az Agrárminisztérium környezetvédelmi Helyettes Államtitkára vezetésével Országos Levegőterhelés-csökkentési Program Tárcaközi Bizottságot (a továbbiakban OLP TKB) hozott létre, melynek tagjait az Emberi Erőforrások Minisztériuma, az Innovációs és Technológiai Minisztérium, a Pénzügyminisztérium illetve a Belügyminisztérium delegálták. A bizottság vezetési-szervezési feladatait az Agrárminisztérium környezetvédelmi Helyettes Államtitkára látja el. Az OLP TKB munkaterv alapján működik, amelyet az első ülésen 2018. november 6-án fogadtak el és évenként aktualizálnak. A munkaterv tartalmazza többek között a kitűzött feladatokat, a határidőket, a feladatért felelős tárcák megnevezését és az elvégzett feladatok megvitatását. Az OLP TKB üléseinek gyakorisága a feladatoktól függ, de legalább évente két ülést tart.

Az OLP TKB ülések során a bemutatott légszennyezettségi és kibocsátási adatok értékelése mellett az egyes ágazatok képviselőivel megvitatásra kerültek a lehetséges és kiválasztott intézkedések. A lehetséges kibocsátáscsökkentést eredményező intézkedésekre az EU Bizottság is összeállított egy listát. A kiválasztott intézkedéseket szektoronként csoportosították az OLP TKB-ban képviselt ágazatok, az energia, a közlekedés, az ipar, a lakosság és a mezőgazdasági szektorokra. Valamennyi intézkedés tartalmazza 2020-ra és 2030-ra vonatkozóan az érintett komponensekre várható kibocsátáscsökkentési potenciált és azok költségigényét. A szakmai egyeztetések során több, mint 400 lehetséges intézkedés vizsgálatára került sor, amelyekből a szakmai és döntéshozói fórumokon hozott döntésekből alakult ki a program jelenlegi intézkedés-rendszere. Az OLP kidolgozása során, a lehetséges változatok közötti döntést az intézkedések költségvonzata, a várható hatás és a végrehajthatóság alapján hozta meg az OLP TKB a második, 2018. december 19-i, majd harmadik, 2019. február 5-i ülésén.

Az OLP TKB másik fő feladata a koordináció mellett az OLP egészségi- és környezeti hatásainak, valamint az országos emisszió kataszter alapján a kibocsátás-csökkentési pályának való megfelelés értékelése, majd ez alapján a program aktualizálása – legalább négyévente, jogszabályban meghatározott feltételek esetén pedig nagyobb gyakorisággal.

Az OLP TKB felülvizsgálata alapján a környezetvédelemért felelős minisztérium minden év május 30-ig (első alkalommal 2020-ban) beszámolót készít a Kormány részére az OLP végrehajtásáról.

Az OLP készítése során egy, elsősorban a szakmai szervezeteket érintő társadalmi egyeztetés folyt. A szakmai szervezetek között a számos érintett állami szerv mellett (jelesül a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft., Országos Meteorológiai Szolgálat) a civil szervezeteknek (pl. Levegő Munkacsoport) is lehetőségük nyílt a program megvitatására, és javaslatok megfogalmazására.

Mivel a klíma- és levegőtisztaság-védelmi célok részben átfednek, részben egymásra épülve egymás hatásait erősíthetik, ezért fontos, hogy maximálisan összehangolva készüljön a két dokumentum. Ez a 2016/2284 európai parlamenti és tanácsi irányelv szerint is elvárás. Az OLP intézkedései részben átfednek, részben koherensek a Magyarország Nemzeti Energia- és Klímatervének (NEKT) intézkedéseivel, azaz támogatják annak célját. A két program közötti kapcsolatot tovább erősíti, hogy az OLP-ben számolt becsült szennyezőanyag kibocsátás csökkenésénél szintén figyelembe veszik a NEKT-ben modellezett energiamix és energiafelhasználás előrejelzéseit.

Két OLP intézkedés, a távhő- és hőellátó rendszerek korszerűsítését és bővítését, valamint az épületek energiahatékonysági fejlesztését célzó intézkedések közösek, a többi intézkedés a NEKT-tel koherens. A közös intézkedések esetén külön OLP intézkedés kidolgozása nem szükséges, ugyanakkor az intézkedés levegőtisztaságvédelmi hatékonyságának erősítése miatt a támogatási célok, feltételek pontosítására, a támogatás intenzitásának differenciálására lehet szükség.

Az OLP hazánk környezetének állapotát általában véve nem képes jelentős mértékben befolyásolni. Az OLP-ben rögzített intézkedések döntő mértékben arra irányulnak, hogy a különböző szektorok légszennyező anyag kibocsátásait mérsékeljék, így hatásai is alapvetően a levegőminőség kedvező változásában nyilvánulnak majd meg. Az elővigyázatosság és a megelőzés elvére támaszkodva a környezeti értékelés megfelelően az Kormányrendeletben előírtaknak, minden környezeti tényezőre, környezeti rendszerre azonosítja az OLP megvalósítása során bekövetkező hatásokat.

Környezeti értékelés az OLP készítésnek folyamatában

A bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2001. június 27-én kelt 2001/42/EK számú Európai Parlament és a Tanácsi irányelve (a továbbiakban: SKV irányelv (Stratégiai Környezeti vizsgálat)) alapján az SKV irányelv hatálya alá tartozó tervekre SKV-t kell végezni. Az SKV irányelv előírásait az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet (A Kormányrendelet a „környezeti értékelés” fogalmat alkalmazza az SKV eljárásra) ültette át a hazai gyakorlatba.

A környezeti értékelés tartalmának és részletezettségének (a továbbiakban: tematika) megállapításához a Kormányrendelet 7. § (1) előírja a környezet védelméért felelős szervekkel történő konzultációt, véleményük kikérését. A környezeti értékelés tematikája az alábbi szerveknek került megküldésre 2019. március 6-án:

- a környezet, természet és táj védelmére kiterjedően a Pest Megyei Kormányhivatalnak;
- az erdővédelemre, talajvédelemre, a termőföld mennyiségi védelmére és az agrár-környezetvédelemre kiterjedően az Agrárminisztériumnak;
- a vizek védelmére kiterjedően a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságának;

- a környezet- és település-egészségügyre kiterjedően pedig az Országos Tisztifőorvosi Hivatalnak.

A Kormányrendelet 7§ 3. pontja szerint a kézhez vételtől számítva 30 nap állt rendelkezésre a vélemények kialakítására és észrevételek megtételére, melyek határidőn belül megérkeztek. A konzultáció eredményesen zárult, a környezetvédelemért felelős szervek közül a Pest Megyei Kormányhivatal adott olyan véleményt, amelyben módosító javaslatokat fogalmazott meg.

A nyilvánosság tájékoztatása érdekében a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. a Tematika elkészítéséről honlapján (<http://www.hermanottointezet.hu/801259>) tájékoztatást adott és egyúttal 2019. március 6.-tól közzé is tette a tematikát, mellyel kapcsolatban azonban nem érkezett észrevétel a nyilvánosság részéről.

(http://www.hermanottointezet.hu/sites/default/files/OLP%20SKV%20Tematika_2019.pdf).

Az OLP készítésének során – és tekintettel annak egyértelműen a környezet minőségét javító céljaira, és bevont környezetvédelmi szervezetekre – a környezeti szempontok egyértelműen megjelentek. A környezeti értékelés első változata az OLP egy közel végleges változatára vonatkozik, amelyet 2019. július 19-étől a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. közzé tett (<http://www.hermanottointezet.hu/801419>), valamint megküldte:

- az Agrárminisztériumnak;
- a Pest Megyei Kormányhivatalnak;
- a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóságnak;
- az Országos Tisztifőorvosi Hivatalnak;
- az Országos Környezetvédelmi Tanács részére véleményezésre.

Az Agrárminisztérium, a Környezetvédelmi Tanács illetve az országos hatáskörű szervek megküldték véleményüket, azonban az érintett nyilvánosság részéről ebben az esetben sem érkezett észrevétel.

Az érdemi javaslatok alapján az OLP környezeti értékelése véglegesítésre került, melyet 2019. szeptember 12-én a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. elektronikus úton megküldött az Agrárminisztérium Környezetmegőrzési Főosztály vezetőjének. Ezzel lezárult az OLP környezeti értékelésének Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. által koordinált folyamata.

Az érdemi észrevételeket a véleményező szerv feltüntetésével, valamint az észrevételek kezelésének módját az alábbi táblázat foglalja össze.

**A környezet védelméért felelős szervek szakmai javaslatai alapján
a környezeti értékelési dokumentáció az alábbi területeken módosult:**

Ssz.	Az észrevétel tartalma	Észrevétel kidolgozója	Észrevétel kezelésének módja
Tájvédelem, természetvédelem			
1	A Kormányhivatal a rendelkezésére bocsátott dokumentum alapján megállapította, hogy a megküldött környezeti értékelés tartalmi pontjai nem követik a korábban megküldött és véleményezett tematikában foglalt tartalmi pontokat, valamint annak kidolgozottsága is eltér a véleményezett dokumentumtól, illetve az abban megjelölt, kiemelt vizsgálati szempontoktól.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	A Környezeti Értékelés a véleményezett tematika szerint kiegészítésre és pontosításra került.
2	A Kormányhivatal által megküldött, környezeti értékelés tematikájára vonatkozó véleményében foglaltak figyelembevétele nem tükröződik a környezeti értékelésben.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	A Környezeti Értékelés kiegészítésre került a véleményezett tematika szerint.
3	A környezeti értékelés 1.5.2. pontjában felsorolt környezeti jellemzők vizsgálati pontjai megfelelőek, azonban ezek értékelése a dokumentumban nem egyértelmű.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	A Környezeti Értékelésben vizsgált tényezők a Tematikára adott vélemény alapján kiegészítésre kerültek.
4	A 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint előírt szakterületenkénti szakértői jogosultságok igazolását a környezeti értékeléshez nem mellékeltek.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	A szakértői jogosultságok csatolásra kerültek.
5	A környezeti értékelés természetvédelmi és tájvédelmi szakterületi fogalomértelmezései tévesek. A téves fogalomértelmezések miatt a vizsgálat természetvédelmi és tájvédelmi vonatkozású megállapításai nem lehetnek megalapozottak. A természetvédelem és tájvédelem hazai ágazati jogszabálya alapvetően a természet	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	Az értékelésben rögzítésre került a korábban alkalmazott tájdefiníció, amely összhangban van a Tvt. definíciójával.

Ssz.	Az észrevétel tartalma	Észrevétel kidolgozója	Észrevétel kezelésének módja
	védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Tvt.).		
6	A Tvt. 7. § (2) bekezdése alapján a tájvédelem feladata nem kizárólag a tájkép védelme (esztétikai adottságok megőrzése), hanem a természeti értékek (Tvt. 4 § a) pont szerinti értelmezésben), a táj jellegének és az egyedi tájértékeknek a megóvása. Megállapítható, hogy a rurális táj a hatályos Tvt. fogalomrendszerében nem szerepel.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	Lásd: az előző pontot (tájdefiníció); A természeti értékek megőrzése egyértelműen, de nem kizárólagosan a tájvédelem feladata. Az értékelés során a természeti rendszerekre, értékekre, stb. vonatkozó hatások nem a „táj” címszó alatt, hanem külön pontban kerültek bemutatásra. A rurális táj <i>a Tvt. fogalomrendszerében</i> valóban nem szerepel... Ezen fogalom használata az értékelési verzióban mellőzésre került.
7	A környezeti értékelés 3.6.1.3. fejezete tévesen azonosítja a Natura 2000 területeket (az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet) a természetvédelmi-területekkel. Megjegyzendő, hogy a természetvédelmi területek a védett természeti területek területi kiterjedésének töredékét alkotják (Tvt. 28. § (1) bekezdése).	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	A leírás javításra került.
Földtani közeg védelme			
8	A geotermikus készletek nagyobb arányú kihasználása a kedvező hazai geológiai viszonyok mellett	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi-	A környezeti hatások értékelésének eredményeit

Ssz.	Az észrevétel tartalma	Észrevétel kidolgozója	Észrevétel kezelésének módja
	kívánatos, azonban figyelembe kell venni az ilyen irányú fejlesztéseknél a fenntarthatósági szempontokat. A geotermikus energia hasznosítása jelentősen igénybe veszi a talajt és a földtani közeget, hiszen a kitermelés és a visszasajtolás egyaránt rongálja a talajt és a kőzeteket, illetve a hasznosítása során problémát jelenthet a kitermelés helyén jelentkező felszíni süllyedés is.	és Természetvédelmi Főosztálya	tartalmazó fejezet kiegészítésre került.
9	Az egyes beruházások környezeti elemekre - így a földtani közegre - gyakorolt hatásait a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság eljárásaiban vizsgálja és megteszi a szükséges előírásokat. A földtani közeg igénybevétele minden esetben csak a környezetvédelmi szempontok figyelembevételével történhet.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	Az észrevétel alapján hatások mérséklésére irányuló intézkedések kiegészítésre kerültek.
10	A közlekedéssel kapcsolatos intézkedésekhez kapcsolódóan az alternatív üzemanyagok infrastruktúrájának fejlesztése (töltőállomások és töltőpontok kialakítása) is célként fogalmazódott meg. Az újonnan létesítendő töltőállomások jellemzően már meglévő infrastruktúra elemekhez kapcsolódóan kerülnek kialakításra, melynek során célként fogalmazható meg, hogy újabb (még nem terhelt) területek igénybevétele már ne valósuljon meg. A szénhidrogén alapú üzemanyag-töltő állomások átalakításával/átépítésével a fenti cél megvalósítható. A töltőállomások a földtani közeg szempontjából potenciális szennyezőforrásnak számítanak, ezért ezen beruházások esetén szükséges az esetleges havária kockázatát minimalizálni megelőző, szabályozó, ellenőrző intézkedésekkel továbbá a káreseményekre való felkészüléssel.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	Az észrevétel alapján hatások mérséklésére irányuló intézkedések kiegészítésre kerültek.
Hulladékgazdálkodás			

Ssz.	Az észrevétel tartalma	Észrevétel kidolgozója	Észrevétel kezelésének módja
11	Energiahatékonyságot javító, megújuló energiaforrások alkalmazását elősegítő intézkedések egyik fő célja az energiamix fenntartható irányba történő megváltoztatása a megújuló energiaforrások arányának növelése. Az OLP keretében elő kívánják segíteni a nem újrahasznosítható hulladékok energiataralmának távhőtermelési célra történő felhasználását.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya	A környezeti hatások értékelésének eredményeit tartalmazó fejezet kiegészítésre került.
12	Hulladékgazdálkodási szempontból a légtisztító berendezések alkalmazása során előnyben kell részesíteni azon technológiai megoldásokat, amelyek során a berendezések, valamint azok részei a későbbiekben újrahasználhatóak, valamint amelyből kevesebb hulladék képződése várható.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya	Altalános, a teljes OLP-re vonatkozó formában, javaslatként az OLP „4.2 Javaslatok a negatív hatások csökkentésére” című fejezetben került rögzítésre.
13	A megvalósítani kívánt program hulladékgazdálkodási szempontból nem jár jelentős negatív hatással, abban az esetben, ha a mindenkor hatályos — hulladékgazdálkodás szakterületét szabályozó — jogszabályokban foglaltak szerint járnak el, valamint figyelembe veszik az Országos Hulladékgazdálkodási Tervben foglaltakat.	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya	Az észrevétel alapján hatások mérséklésére irányuló intézkedések kiegészítésre kerültek.
Levegőtisztaság-védelem			
Zaj- és rezgésvédelem			
14	A közlekedéssel kapcsolatos intézkedések az alacsony vagy zero (helyi) kibocsátású járművek elterjesztését célozzák, részben az alternatív tüzelőanyagok infrastruktúrájának fejlesztésével. (elektromos töltőpontok, CNG töltőállomások, LNG töltőállomások, hidrogén töltőállomások), részben pedig szemléletformálással, szabályozási környezet megteremtésével. A közlekedési szektor célkitűzései az egyes járművekből származó kibocsátások	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztálya	Az észrevétel alapján kiegészítésre került leírás.

Ssz.	Az észrevétel tartalma	Észrevétel kidolgozója	Észrevétel kezelésének módja
	csökkentése; a közúti gépjármű forgalom csökkentése, különösen a sűrűn lakott városi területeken; a tömegközlekedés fejlesztése; a nem motorizált közlekedés feltételeinek javítása; a vasúti áruszállítás versenyképességének javítása; a közúti környezetvédelmi ellenőrzések fejlesztése; a városi forgalom szabályozása és megtervezése; városi mobilitás tervezés) az érintett területek zajhelyzetét előreláthatólag kedvezően befolyásolják majd, megvalósulásuk esetén a sűrűn lakott városi területek zajterhelésének csökkenése várható.		
15	A csökkenő ipari kibocsátások esetében az elsődleges cél a levegőterhelés minimalizálása, csökkentése, amely azonban közvetett módon számos tényező, többek közt az érintett területek zajhelyzete esetében is pozitív hatást fog gyakorolni. Javul a környezet állapota, csökkennek a károsanyag kibocsátásokból eredő károk. .	Pest Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi- és Természetvédelmi Főosztálya	Az észrevétel alapján kiegészítésre került a leírás.
16	<p>...az alábbiak szerint javaslom módosítani az „Energiahatékonyság javításával kapcsolatos intézkedések” alfejezet (64. oldal) első mondatát:</p> <p>„A tűzifa szociális tüzelőanyagként történő kizárólagos felhasználása növeli az erdők igénybevételét, ennek érdekében a Nemzeti Erdőstratégiában foglaltaknak megfelelően nem csak az erdőterületek nagyságát, hanem az egyéb faállományok (pl. fasorok, fásítások, mezővédő erdősávok) területét is növelni szükséges. ' ...</p>	Nemzeti Népegészségügyi Központ Országos Tisztifőorvos	Az észrevételezett mondat javításra került.
17	...megjegyezzük, hogy az épületek energetikai hatékonyságának növelése és korszerűsítése (nyílászárócsere,	Nemzeti Népegészségügyi Központ	Az észrevétel alapján a hatások mérséklésére irányuló

Ssz.	Az észrevétel tartalma	Észrevétel kidolgozója	Észrevétel kezelésének módja
	<p>hőszigetelés, OLP 2.6.1.7.), a megfelelő légcserét biztosító szellőztetés alkalmazása nélkül együtt járhat a beltéri levegőminőség romlásával. A negatív hatások csökkentésére irányuló intézkedések (SKV 62. oldal) között javasoljuk megjeleníteni a beltéri levegőminőséggel kapcsolatos szemléletformáló kampányok szükségességét. A légszennyezettség egészséghatásaival, valamint az egészséges beltéri környezet kialakításával kapcsolatos szemléletformáló kampányok kivitelezésében javasoljuk az Emberi Erőforrások Minisztériumának (illetve háttérintézményének, a Nemzeti Népegészségügyi Központnak) bevonását.</p>	<p>Országos Tisztifőorvos</p>	<p>intézkedések kiegészítésre kerültek.</p>
<p>18</p>	<p>A jó szinergiák erősítése és a rosszak, az egymás hatását akadályozó, -lerontó szinergiák kölcsönhatására – általában is – sokkal nagyobb figyelmet szükséges fordítani az ágazati, - szakpolitikák hatáselemzése során.</p>	<p>Országos Környezetvédelmi Tanács</p>	<p>Az észrevétel alapján az OLP által befolyásolt más tervben, illetve programban figyelembe veendő javasolt intézkedések kiegészítésre kerültek.</p>